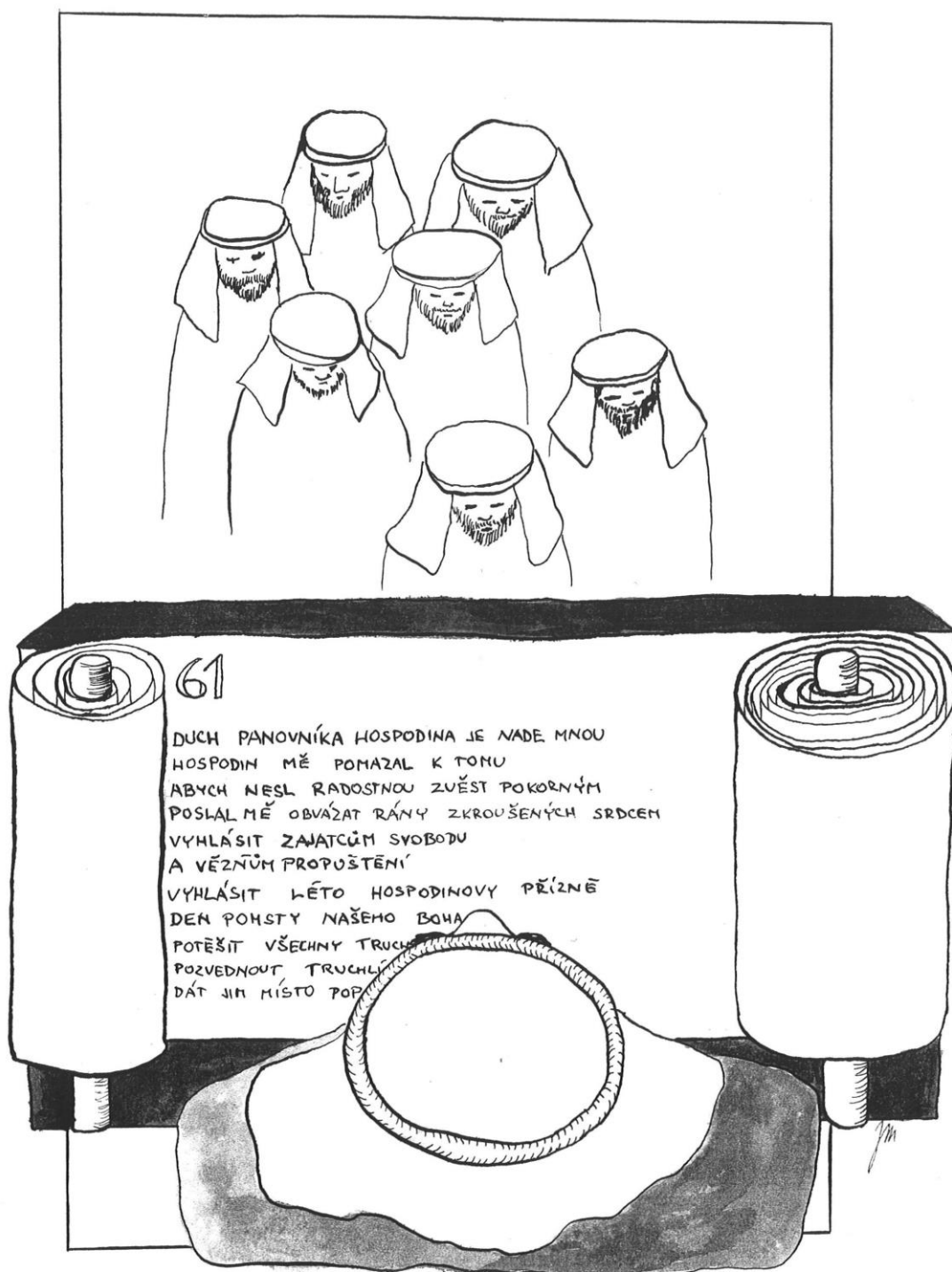


61

DUCH PANOVNÍKA HOSPODINA JE NADE MNOU  
HOSPODIN MĚ POMAZAL K TOMU  
ABYCH NESL RADOSTNOU ZVĚST POKORNÝM  
POSLAL MĚ OBVÁZAT RÁNY ZKROUŠENÝCH SRDCEM  
VYHLÁSIT ZAJATCŮM SVOBODU  
A VĚZŇŮM PROPUŠTĚNÍ  
VYHLÁSIT LÉTO HOSPODINOVY PŘÍZNĚ  
DEN POMSTY NAŠEHO BOHA  
POTĚŠIT VŠECHNY TRUCHLÉ  
POZVEDNOUT TRUCHLÉ  
DÁT JIM MÍSTO POP

**Ježíš (...) povstal, aby předčítal z Písma.  
Podali mu knihu proroka Izaiáše.**



**Ježíš (...) povstal, aby předčítal z Písma.  
Podali mu knihu proroka Izaiáše.**

### 3. NEDĚLE V MEZIDOBÍ CYKLU C

#### Evangelium (Lk 1,1-4;4-14-21)

*Už mnoho lidí se pokusilo sepsat vypravování o událostech, které se dovršily mezi námi, jak nám je odevzdali ti, kdo byli od počátku očitými svědky a služebníky slova. A tak, když jsem všechno od začátku důkladně prozkoumal, rozhodl jsem se i já, že to pro tebe, vážený Teofile, uspořádaně vypíšu, aby ses tak mohl přesvědčit o spolehlivosti té nauky, v které jsi byl vyučen. Když se Ježíš vrátil v síle Ducha do Galileje, pověst o něm se roznesla po celém kraji. Učil v jejich synagogách a všichni ho velmi chválili. Ježíš přišel do Nazareta, kde vyrostl, a jak měl ve zvyku, šel v sobotu do synagogy. Povstal, aby předčítal z Písma. Podali mu knihu proroka Izaiáše. Otevřel ji a našel místo, kde stálo: `Duch Páně je nade mnou, proto mě pomazal, poslal mě, abych přinesl chudým radostnou zvěst, abych vyhlásil zajatým propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil milostivé léto Páně.` Pak zavřel knihu, vrátil ji služebníkově a usedl. A všichni v synagoze na něho upřeně hleděli. Začal k nim mluvit: "Dnes se naplnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli."*

#### K POROZUMĚNÍ TEXTU

**A tak, když jsem všechno od začátku důkladně prozkoumal, rozhodl jsem se i já, že to pro tebe, vážený Teofile, uspořádaně vypíšu, aby ses tak mohl přesvědčit o spolehlivosti té nauky, v které jsi byl vyučen.** Formou úvodu se Lukáš inspiroval starověkými autory. Zmiňovaný Theofilos je asi skutečnou historickou postavou, ne fiktivním jménem označujícím každého bohabojného. Lukáš se nezajímá pouze o obsah křesťanské zvěsti, ale také o historickou spolehlivost. Je totiž přesvědčen, že historické bádání může podepřít evangelní pravdu (Boží zjevení, dílo záchrany se totiž odehrává v dějinách). Lukáš však není pouze historik, je také evangelista (hlasatel radostné zvěsti) a svědek. Něco obdobného platí o apoštolech: jsou očitými svědky dějinných událostí, ale zároveň svědky pravdy evangelia.

**Když se Ježíš vrátil v síle Ducha do Galileje, pověst o něm se roznesla po celém kraji.** Ježíš přichází do Galileje v síle Ducha; ve čtvrté kapitole je tato jeho přítomnost v Kristu velmi zdůrazněna. A Kristus začíná svoji veřejnou činnost v Galileji, která je zároveň jak teologickým pojmem (prostorem spásy), tak i zeměpisným určením.

**Učil v jejich synagogách a všichni ho velmi chválili.** V podobě shrnutí máme první hlavní charakteristiku Ježíšovy činnosti: jeho hlavním úkolem je vyučovat. Tím nemáme chápat „předávání informací“, ale výklad Písma, který ukazuje, že se Písmo naplňuje v Kristu. Ježíšovo vyučování, stejně jako

vyučování prvotní církve, bylo vázáno na synagógu. U židů totiž bylo možné, aby laik kázal (Ježíš a první křesťané byli podle zákona ne-kněží, tedy laici). A Ježíš sklízí obdiv jako v předchozím verši („pověst“, jak uvádí liturgický překlad, je jen slabým překladem, výstižnějším je „pochvalná pověst“).

**Ježíš přišel do Nazareta a (...) šel v sobotu do synagogy. Povstal, aby předčítal z Písma. Podali mu knihu proroka Izaiáše.** Židé mohou slyšet evangelium jako první (podle pavlovského: evangelium se hlásá nejprve židům, pak i pohanům). V synagóze Ježíš zřejmě vědomě vyhledává uvedené místo z Izaiáše. Při sobotní bohoslužbě v synagóze se nejprve zpíval žalm, pak se recitovalo „Slyš, Izraeli“ (Dt 6,4-9) a „Tefillah“ („Osmnáctero dobrořečení“). Následoval úryvek z knih Mojžíšových („seder“) a pak z prorockých textů („haftara“). Kázání pak většinou vysvětlovalo seder, přičemž navazovalo také na haftaru za pomoci „řetězce perel“, řady citátů z Písma. Bohoslužba končila požehnáním od předsedajícího a kněžským požehnáním (Nm 6,24-26).

**Duch Páně je nade mnou, proto mě pomazal, poslal mě, abych přinesl chudým radostnou zvěst, abych vyhlásil zajatým propuštění a slepým navrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil milostivé léto Páně.** Izajášův text je Ježíšovým základním „programovým prohlášením“, a proto se nachází na samém počátku jeho činnosti. Z Ježíšova výkladu Lukáš shrnuje nejpodstatnější: „Dnes se naplnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli“. Potěšení, které sliboval prorok navrátilcům z babylónského exilu, je nyní nabízené v novém smyslu a způsobu. Uvedené reakce posluchačů předjímají budoucí přijetí/nepřijetí tohoto Mesiáše. Ježíš je zde vykreslen jako pomazaný Duchem (Mesiáš), ale s rysy posla, který ohlašuje naplnění Písma, ne královskými. Tento prorocký rys kristologie je zřetelný ve slově, ale také v nepřátelství Nazareťanů. Proto také o něco dále je Ježíš porovnán s jinými proroky, Elíšou a Elizeem.

Výraz „hlásat dobrou zprávu chudým“ může záviset na výrazu „pomazal mě“, anebo spíš na spojení „poslal mě“. Zmínka o chudých předjíhá lukášovský zájem o tuto sociální třídu. Ježíš zahajuje „jubilejní rok“ (milostivé léto, Lv 25,8-54), při kterém ve Starém zákoně bývali osvobozováni otroci a dlužníci, kteří nemohli splatit dluh. Je zřejmé, že tyto kategorie lidí máme pojímat v duchovním smyslu: Ježíš vysvobozuje ty, kdo jsou v zajetí nepřítelů (děbala), propouští odpuštěním hříšů, otevírá vnější a vnitřní oči.

**A všichni v synagoze na něho upřeně hleděli. Začal k nim mluvit: „Dnes se naplnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli.“** Oči posluchačů jsou upřeny na Ježíše; tím se naznačuje, že důležitější než slova je jeho osoba. Lukáš dává dramatický ráz svému vyprávění a skoro se dá vytušit, že z „běžné bohoslužby“ vzejde něco mimořádného.

## SHRNUTÍ

V první části Lukáš dává jasně najevo záměr svého evangelia: přesvědčit čtenáře o spolehlivosti přijatého učení. Tato katecheze však není pouhou informací, ale zároveň výkladem událostí a slov, a to ve světle Velikonoc. V druhé části je popsán začátek Ježíšova veřejného vystupování: Ježíš se chová jako „Učitel“ (jak prozrazuje slavnostní popis jeho postojů: vstává, vezme svitek, otevírá, čte, vysvětluje), a ne jako jeden z mnoha rabínů. Svědectví Písma a Ježíšovo svědectví potvrzují, že v něm se naplňuje to, co bylo hlášáno. A obsahem radostné zvěsti je osvobození od všeho, co člověka zotročuje.

## VÝZVA NA TÝDEN

### Zamysleme se

#### *Mladší:*

V úryvku se říká, že se naplnilo Písmo. Když máme sklenici a naplníme ji, nedá se do ní už nic dalšího přidat. Znamená to, že to nejlepší, co Bůh chtěl a připravoval vykonat pro nás lidi, kteří žijeme na této zemi, se už stalo. Už je to „naplněné po okraj“ a nelze k tomu nic přidat. Někteří čekají, že se ještě něco důležitého stane. My už čekat nemusíme – Bůh už všechno udělal. Zbývá tento jeho dar, Syna, přijmout a prožívat s ním krok za krokem svůj život.

#### *Starší:*

V našem úryvku jsou dvě časové úrovně. Minulost zastupuje prorok Izaiáš, který předpovídá, jaký bude Mesiáš (Ježíš) a jaké bude jeho hlavní poslání. Přítomností je Ježíš, který tento Izaiášův text čte a říká, že se to teď právě naplnilo. Pak je tu ještě třetí časová úroveň: my o několik století později, kteří můžeme, ale nemusíme plnost Božího zjevení – tedy Ježíše – přijmout. Všechno, co se odehrálo v dějinách spásy, je velká otázka: „Chceš si z této plnosti vzít a být naplněn?“

### Zkusme si

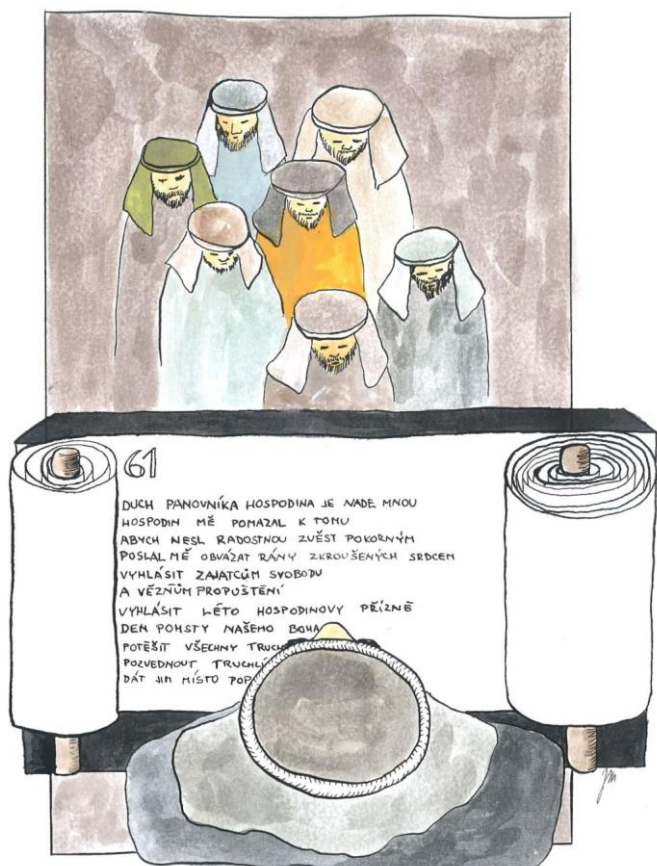
#### *Mladší / Starší*

Zkuste doložit souřadnice (verše) Izaiášova citátu, který Ježíš četl (kapitulu najdete na obrázku). Zjistěte počet kapitol v následujících biblických knihách a dosadte čísla do následujících příkladů (každý příklad je číslo jednoho verše)

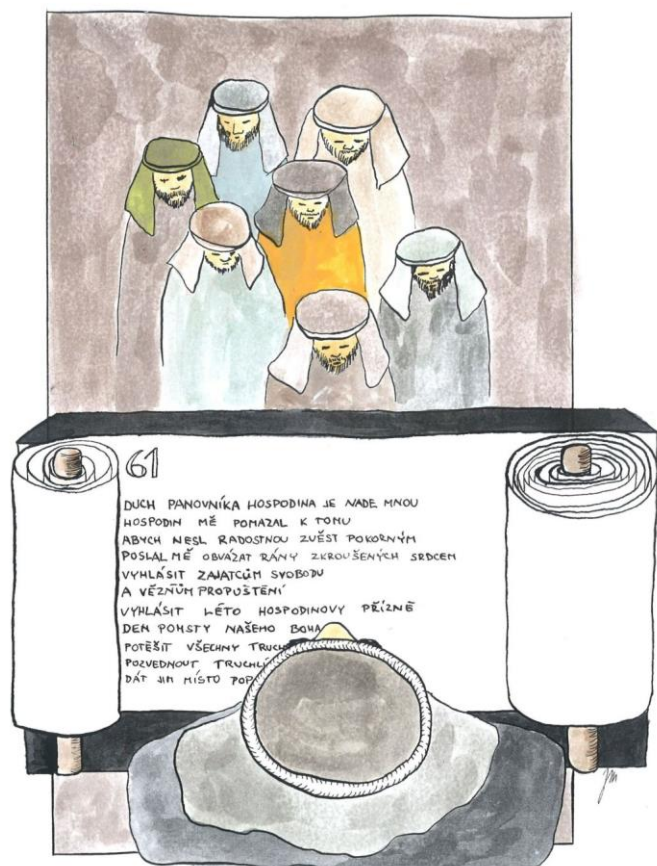
Mt – Lk – 2Sol

Řím – 2Kor

Co dokážete zjistit o proroku Izaiášovi v knihách nebo na internetu?



3. neděle v mezidobí cyklu C  
Lk 1,1-4;4-14-21



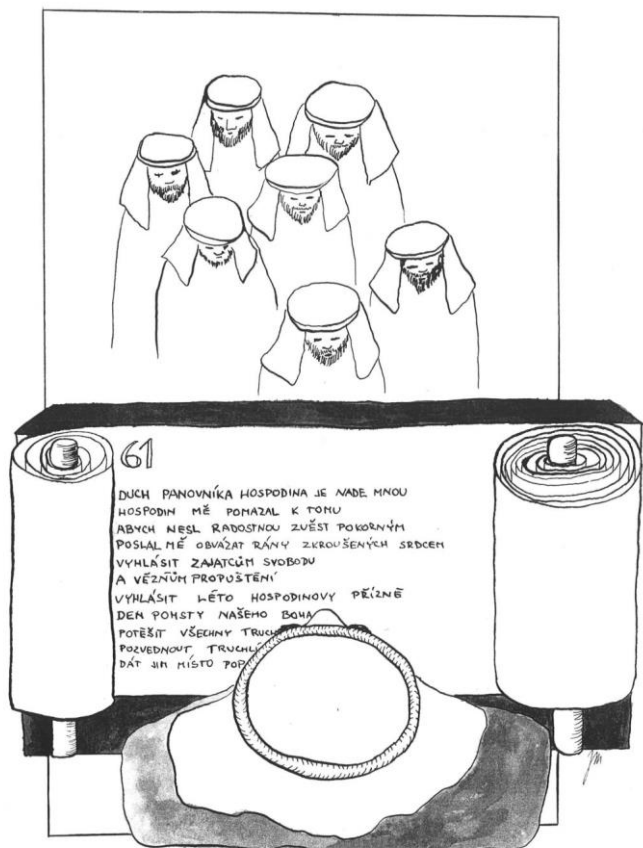
3. neděle v mezidobí cyklu C  
Lk 1,1-4;4-14-21



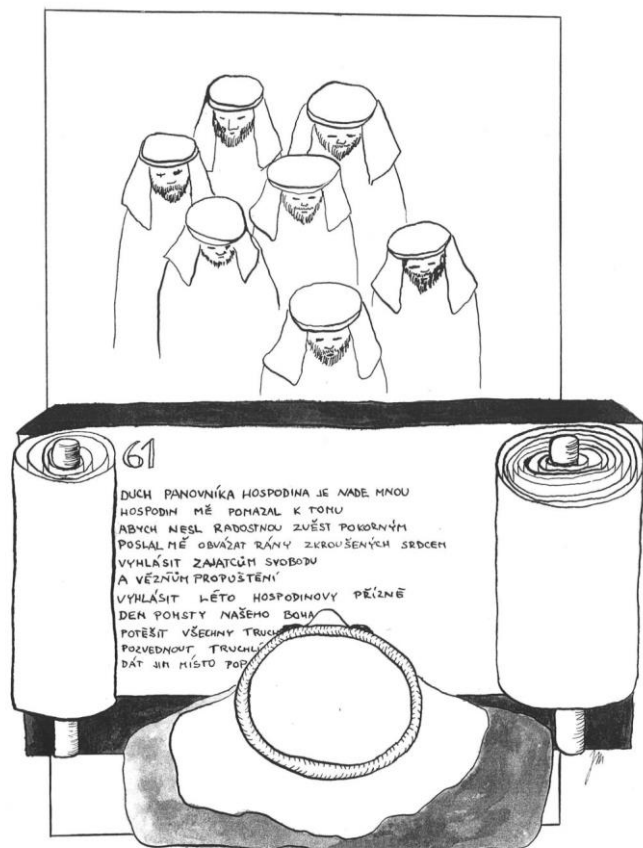
3. neděle v mezidobí cyklu C  
Lk 1,1-4;4-14-21



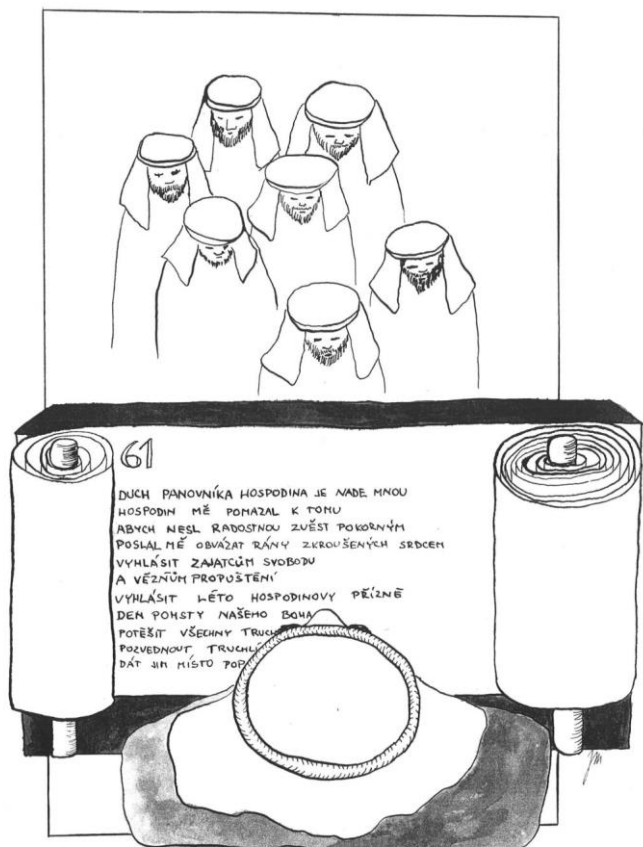
3. neděle v mezidobí cyklu C  
Lk 1,1-4;4-14-21



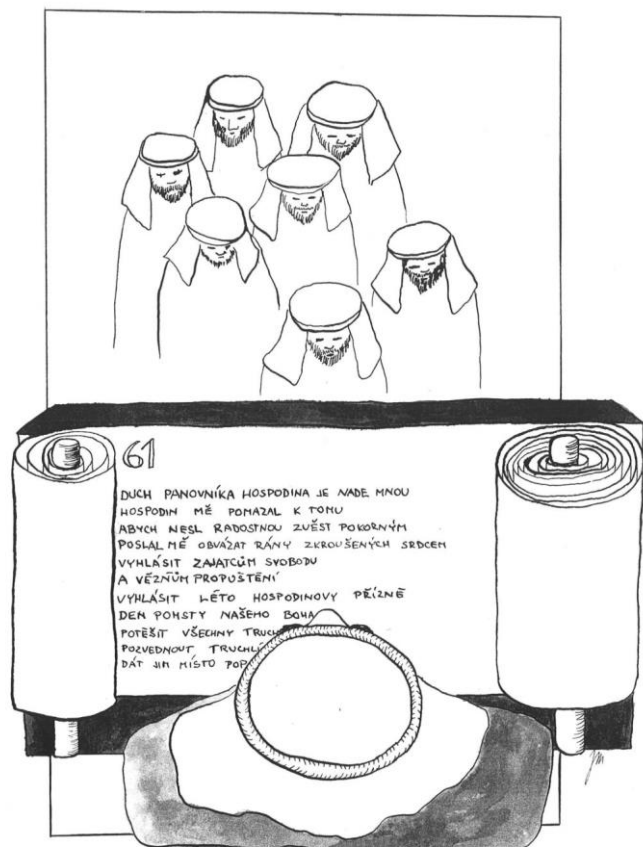
3. neděle v mezidobí cyklu C  
Lk 1,1-4;4-14-21



3. neděle v mezidobí cyklu C  
Lk 1,1-4;4-14-21



3. neděle v mezidobí cyklu C  
Lk 1,1-4;4-14-21



3. neděle v mezidobí cyklu C  
Lk 1,1-4;4-14-21